

Лексико-семантичні групи дієслів, що позначають психофізіологічні стани.

Слова у мові не існують ізольовано, а об'єднані за спільністю значень у групи та мікросистеми. Семантичний зміст слова зумовлений відношеннями, які формуються в сітці протиставлень даного слова іншим словам цієї ж мікросистеми. Кожне слово в своїй мікросистемі має певне місце, яким і визначається його значення. Лексико-семантична система є найбільш рухомою серед усіх мовних рівнів. Як і будь-яка система, вона базується на відношеннях. У лінгвістичній літературі останнього часу спостерігається посилена увага до парадигматичних відношень, тобто до відношень між словами на основі спільності або протилежності їх значень. Найбільшими парадигматичними об'єднаннями є лексико-семантичні поля. Поняття лексико-семантичного поля можна представити як сукупність пов'язаних парадигмою лексичних одиниць, які об'єднані спільністю змісту (іноді й спільністю формальних показників) і відображають поняттєву, предметну й функціональну подібність позначуваних явищ.

Лексико-семантичні поля не є ізольованими об'єднаннями. Вони пов'язані між собою. Зв'язок між полями забезпечує безперервність семантичного простору, об'єднує всі поля в одну лексико-семантичну систему мови.

Деякі з лексико-семантичних об'єднань мають дуже чітку системну організацію. Особливо це стосується дієслів, системне вивчення семантики яких, не можливе без аналізу їх структури перекладу. Саме цим займається наукова дисципліна — перекладознавство. Як струнка система, що охоплює історію, теорію та критику перекладу, перекладознавство сформувалося в окрему комплексну загально філологічну дисципліну на зіткненні лінгвістики, семантики, естетики, поезики й історії літератури ще в 20-30-х роках ХХ ст. Хоч ця галузь філологічної науки розвивалась досить

інтенсивно, деякі її аспекти ще недостатньо опрацьовані, зокрема й такий як переклад дієслів, що позначають різні фізіологічні та психологічні стани.

Ретельне вивчення питання класифікації дієслів в межах окремих семантичних категорій, які позначають фізіологічні та психологічні стани, опис семантичної структури даних дієслів дає можливість адекватно реконструювати удавану картину світу емоцій та психофізіологічних станів, які вони позначають, допомагає краще зрозуміти як ця картина віддзеркалюється та концептуалізується в мові.

Нашою метою є вивчення особливостей передачі англійських дієслів лексико-семантичних груп, що позначають психофізіологічні стани, при перекладі на українську мову та розкрити специфіку семантики даних дієслів шляхом аналізу їх значень.

Поставлена нами мета визначила ряд конкретних завдань. Ми намагались обґрунтувати принципи та критерії лінгвістичного та концептуального аналізу дієслів, що підпадають під категорію психологічних та фізіологічних станів, виділити основні розряди таких дієслів в англійській та українській мовах та визначити характер і можливості їх семантичної класифікації, дослідити спектр основних значень дієслів даної категорії, враховуючи вплив їх семантики на формування категорій даних дієслів, а також дослідити вираження цих значень та їх відтінків в українській та англійській мовах.

Після проведення наукового дослідження ми прийшли до наступних висновків: дієслова, що позначають психофізіологічні стани маючи складну семантичну структуру, відтворюють цілісну картину світобачення, забарвлену негативною та позитивною, відповідно до контексту, емоційно-смісловою домінантою.

Можна констатувати, що дієслова, які позначають *розумову діяльність* мають в своїй структурі елементи, які так чи інакше співвідносяться з поняттям мислення та описують його, вказуючи на

національно-етнічну специфіку розуміння навколишньої дійсності окремою мовою. Дієслова, які об'єднані в тематичну групу *сприйняття* мають перцептивне значення сприймати кого-небудь, що-небудь тим або іншим способом: за допомогою органів почуття, думки або інтуїції. Дієслова *відчуття* характеризуються насамперед тим, що сферою їхнього поширення є *внутрішній світ* людини, а сам носій стану оцінює його як би зсередини. Вони спричиняють психічний стан людини, виражають певний її настрій. Так як українська та англійська мови мають свої певні етно-специфічні особливості, то одним з найважливіших завдань перекладача при передачі досліджуваних дієслів українською мовою є збереження експресивності, визначення ступеня необхідності компенсації та її характеру, а також застосування правильної перекладацької трансформації при перекладі.